

گزارش جلسه کارگروه تخصصی کارشناسی دبیرخانه شورای گفت و گوی استان خراسان رضوی

عنوان جلسه: بیست و هفتمین جلسه دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان خراسان رضوی
پیشنهاد اصلاحی مواد ۴۳ و ۴۴ قانون تامین اجتماعی از نظر تعداد و توازن در ترکیب اعضا، ضرورت اصلاح دستورالعمل جامع، تهیه صورت حساب بدهی کارفرمایان و حساب جاری کارگاه ها (۱۴۰۳/۱۱۷۲/۱۴۰۳/۰۲/۱۷ مورخ ۱۴۰۳/۰۲/۱۷) برای شرکت های مهندسی مشاور.

تاریخ: ۱۴۰۳/۰۵/۲۹

روز: دوشنبه

حاضرین در جلسه:

دفتر هماهنگی امور سرمایه گذاری و اشتغال استانداری خراسان رضوی، اداره کل صنعت، معدن و تجارت خراسان رضوی، اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان خراسان رضوی، اداره کل تامین اجتماعی استان خراسان رضوی، اتاق اصناف مشهد، اتاق تعاون استان خراسان رضوی، کمیسیون کار و تامین اجتماعی اتاق بازرگانی، انجمن مدیران صنایع خراسان رضوی، خانه صنعت، معدن و تجارت استان خراسان رضوی، انجمن مهندسان مشاور خراسان رضوی، مشاورین اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی، انجمن های صنفی کارفرمایی صنایع خراسان رضوی.

غائبین در جلسه:

کمیسیون خدمات فنی، مهندسی، مشاوره ای و عمران اتاق.

دستور جلسه:

- پیشنهاد اصلاح ماده ۴۳ اصلاحی ۱۳۹۰ و ۴۴ قانون تامین اجتماعی اصلاحی ۱۳۷۶ پیرامون ترکیب اعضا هیات های بدوی و تجدیدنظر تشخیص مطالبات سازمان تامین اجتماعی از نظر تعداد و توازن در ترکیب.
- ضرورت اصلاح دستورالعمل جامع تهیه صورت حساب بدهی کارفرمایان و حساب جاری کارگاه ها ابلاغی در شش ماهه دوم سال ۱۴۰۲ و شش ماهه اول سال ۱۴۰۳ (۱۴۰۳/۱۱۷۲/۱۴۰۳/۰۲/۱۷ مورخ ۱۴۰۳/۰۲/۱۷) برای شرکت های مهندسی مشاور.

خلاصه مذاکرات

دستور کار اول: پیشنهاد اصلاح مواد ۴۳ اصلاحی ۱۳۹۰ و ۴۴ قانون تامین اجتماعی اصلاحی ۱۳۷۶ پیرامون ترکیب

اعضا هیات های بدوی و تجدیدنظر تشخیص مطالبات سازمان تامین اجتماعی از نظر تعداد و توازن در ترکیب.

بیست و هفتمین جلسه دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان پیرامون پیشنهاد اصلاح ماده ۴۳ اصلاحی ۱۳۹۰ و ۴۴ قانون تامین اجتماعی اصلاحی ۱۳۷۶ پیرامون ترکیب اعضای هیات های بدوی و تجدیدنظر تشخیص مطالبات سازمان تامین اجتماعی (از نظر تعداد و توازن در ترکیب) و نیز، بررسی ضرورت اصلاح دستورالعمل جامع تهیه صورت حساب بدهی کارفرمایان و حساب جاری کارگاه ها ابلاغی در شش ماهه دوم سال ۱۴۰۲ و شش ماهه اول سال ۱۴۰۳ برای شرکت های مهندسی مشاور برگزار شد.

«علی اکبر لبافی»، رئیس این دبیرخانه در ابتدای نشست در خصوص دستور کار نخست اظهار کرد: بنگاه های اقتصادی و تشکل های بخش خصوصی از گذشته تاکنون موضوع اصلاح مواد ۴۳ و ۴۴ قانون تامین اجتماعی مربوط به ترکیب اعضای هیات های بدوی و تجدیدنظر را دنبال کرده اند.

وی افزود: مطالبات تامین اجتماعی و اختلافاتی که در این زمینه وجود دارد در دو هیات بدوی و تجدیدنظر تامین اجتماعی مطرح و تصمیم گیری می شود. چندی چون فعالیت هیات های حوزه تامین اجتماعی با دستگاه های دیگر متفاوت است؛ به

عنوان مثال، در ادارات کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی نیز هیات‌های تشخیص و حل اختلاف وجود دارد؛ اما در مراجع مندرج در قانون کار، دستگاه‌های ذی‌ربط به طور کلی ذینفع نیستند و تنها به اختلاف بین کارگران و کارفرمایان رسیدگی می‌کنند، این در حالی است که در هیات‌های بدوی و تجدید نظر مطالبات تامین اجتماعی، مطالبات تامین اجتماعی از بنگاهداران رسیدگی می‌شود و در این تصمیم‌گیری‌ها و آراء صادره، مجموعه تامین اجتماعی مستقیماً ذی‌نفع است. لبافی ادامه داد: هرچند به طور کلی ترکیب هیات‌های بدوی و تجدیدنظر تامین اجتماعی به نحوی است که ضرورت دارد از طریق مجلس شورای اسلامی پیگیری گردد تا این ترکیب مورد تجدید نظر و اصلاح قرار گیرد و در برنامه هفتم موضوع مورد تاکید قرار گرفته است؛ اما اجرای صحیح قوانین موجود نیز می‌تواند موانع را به حداقل ممکن کاهش دهد. لبافی ادامه داد: در ترکیب هیات بدوی از چهار نفر دو نفر و در هیات تجدید نظر از ۵ نفر سه نفر که دست‌اندرکاران شعب هستند، عضو هیات‌ها می‌باشند و در واقع همواره به لحاظ ترکیب هیات‌ها و وزن و تعداد اعضاء، نظر و تصمیم سازمان اکثریت را دارد.

لبافی اشاره ای به ترکیب هیات‌ها کرد و گفت: هیات‌های تجدیدنظر تشخیص مطالبات در مراکز استان‌ها حضور نماینده وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی که ریاست هیات را بر عهده خواهد داشت، یک نفر از قضات دادگستری با انتخاب وزارت دادگستری، یک نفر به انتخاب شورای عالی تامین اجتماعی، نماینده سازمان تامین اجتماعی به انتخاب رئیس هیات مدیره و مدیرعامل و یک نفر به عنوان نماینده کارفرما با انتخاب اتاق بازرگانی یا اصناف تشکیل می‌شود. وی اضافه کرد: اعتقاد بخش خصوصی و تشکل‌ها این است که با توجه به ترکیب یاد شده، همواره سه نفر از تامین اجتماعی در این هیات‌ها وجود دارند و تصمیماتی که گرفته می‌شود، غالباً دارای نسبت سه به دو در رأی‌گیری است. در هیات‌های بدوی هم تقریباً این وضعیت وجود دارد؛ از چهار نماینده دو نماینده متعلق به مجموعه تامین اجتماعی است. رئیس دبیرخانه شورای گفت‌وگوی استان تاکید کرد: نکته مورد اعتراض بخش خصوصی و خبرگان در نوع معرفی است که به صراحت قانون، معرفی نماینده وزارتخانه در هیات‌ها تاکید شده و ریاست جلسات نیز برعهده این نماینده است؛ اما وزیر کار اختیار معرفی نماینده این وزارتخانه را به مدیرعامل تامین اجتماعی داده و وی نیز از بین دست‌اندرکاران و همکارانش، رئیس جلسه و نماینده وزارتخانه را انتخاب می‌کند و به این ترتیب، ترکیب اعضاء غیر منطقی می‌شود. در هیات‌ها نماینده وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی نباید از بدنه تامین اجتماعی باشد و حداقل می‌شود از ظرفیت ادارات کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استفاده نمود.

لبافی تاکید کرد: در سال ۱۳۹۹ اتاق ایران طی شرح مفصلی به معاون اول رییس جمهور موضوع را منعکس نموده و خواهان رفع مانع ایجاد شده گردید و علیرغم ابلاغ دستور معاون اول به وزیر وقت، در این زمینه اقدامی صورت نگرفت.

پیشنهاد جایگزینی نماینده شورای عالی تامین اجتماعی با یک نماینده کارفرمایی در هیات تجدیدنظر

سپس «امیرمهدی مرادی»، دبیر انجمن مدیران صنایع خراسان رضوی عنوان کرد: در هیات‌های بدوی چهار نماینده وجود دارند درخواست ما این است یک نماینده کارفرما به این هیات چهارنفره اضافه شود و این نماینده کارفرما را کانون انجمن صنفی کارفرمایی یا حسب مورد، اتاق تعاون می‌تواند معرفی کنند.

وی اضافه کرد: در هیات تجدیدنظر تامین اجتماعی سه نفر از تامین اجتماعی، یک نفر از قضات و یک نفر نماینده کارفرما وجود دارند که پیشنهاد مشخص ما جایگزینی نماینده شورای عالی تامین اجتماعی با یک نماینده کارفرمایی است.

مرادی تصریح کرد: امور کارگر در اداره کار تصمیم‌گیری شده و حضور نماینده کارگران در هیات بدوی تامین اجتماعی نقشی کلیدی برای دفاع از حقوق کارگر ندارد. در بدنه وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی تسلطی به موضوعات تامین اجتماعی وجود نداشته؛ با این حال، بخش خصوصی مشکلی با حضور فردی مسلط به موضوعات از اداره کار در هیات‌های بدوی، ندارد.

امکان برگزاری دوره های مربوط به حوزه تامین اجتماعی در اتاق بازرگانی

در ادامه «سید مصطفی شامل»، نایب رئیس کمیسیون مالیات اتاق بازرگانی خراسان رضوی بیان کرد: حضور یک نماینده کارفرمایی دیگر در هیات‌های بدوی نیاز به تصویب قانون برای عملی شدن دارد که امری زمان‌بر است. اتاق بازرگانی و تشکل‌های بخش خصوصی می‌توانند برای نمایندگان اداره کار که بر موضوعات تامین اجتماعی اشراف ندارند، دوره‌های آموزشی برگزار نمایند. اگر در هیات‌های بدوی و تجدیدنظر، نماینده اداره کار واقعا از همین ارگان باشد، ترکیب صحیح خواهد بود.

وی ادامه داد: از آغاز انقلاب تاکنون قانون مالیات‌های مستقیم پنج بار اصلاحات اساسی داشته اما قانون تامین اجتماعی از سال ۱۳۵۴ تاکنون به جز چند اصلاح جزئی، اصلاحاتی نداشته است.

«علیرضا سماواتیان»، عضو کمیسیون کار و تامین اجتماعی اتاق بازرگانی خراسان رضوی در بخشی از این نشست خاطرنشان کرد: در برنامه هفتم توسعه به این موضوع اشاره شده که مرکز دادرسی مالیاتی و بیمه‌ای باید به طور مجزا از سازمان تامین اجتماعی و امور مالیاتی ایجاد شود. علاوه بر پیشنهادات مطرح شده از جمله اضافه کردن یک نماینده کارفرمایی به هیات‌های بدوی یا آموزش نمایندگان وزارت کار (نمایندگانی که از سازمان تامین اجتماعی نیستند)، پیشنهاد می‌شود با توجه به عدم صدور آیین‌نامه دادرسی بیمه‌ای و مالیاتی، با کمک نمایندگان استان، پیگیری صدور آیین‌نامه و ابلاغ آن صورت بگیرد.

وزارت کار، مسئولیت تعیین نماینده خود در هیات‌های بدوی و تجدیدنظر تامین اجتماعی را به این سازمان واگذار کرده است

«سید حسین ساداتی خادر»، معاون منابع اداره کل تامین اجتماعی خراسان رضوی در بخش دیگری از این جلسه گفت: ترکیب هیات‌های بدوی و تجدیدنظر در قانون تامین اجتماعی آمده و آیین‌نامه اجرایی در این زمینه وجود دارد. وزارتخانه

تعاون، کار و رفاه اجتماعی در خصوص نماینده این وزارتخانه در هیات‌های تجدیدنظر و بدوی مصوبه‌ای دارد که این مسئولیت را به سازمان تامین اجتماعی تفویض کرده است.

وی افزود: در سال ۱۳۸۳ که قانون ساختار جامع نظام تامین اجتماعی تصویب شد، دیگر شورای عالی نداشته و هیات امنای داریم؛ این هیات امنای مانند وزارتخانه حضور در هیات‌ها را به سازمان تامین اجتماعی تفویض اختیار کرده بودند؛ معاون منابع اداره کل تامین اجتماعی خراسان رضوی خاطرنشان کرد: اگر وزارت کار، تفویض اختیار خود را در این زمینه بازپس بگیرد و افرادی آموزش دیده و مستقیماً از طرف این وزارتخانه در هیات‌های تجدیدنظر و بدوی حضور پیدا کنند، اقدام شایسته‌ای است؛ زیرا دیگر لزومی به تغییر قانون نداریم.

لبافی، رئیس دبیرخانه شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی استان در جمع‌بندی دستور کار اول جلسه بیان کرد: در حال حاضر وزارت کار اختیار خود را در هیات‌ها به سازمان تامین اجتماعی محول کرده و سه نفر از پنج عضو هیات تجدیدنظر از طرف تامین اجتماعی هستند. موضوعی که سابقه‌دار بوده و در گذشته نیز وجود داشته است؛ این در حالی است که تعیین و معرفی نماینده وزارت کار بایستی توسط خود وزارتخانه صورت گیرد.

وی ادامه داد: برای اصلاحات اساسی در این حوزه، می‌توان پیشنهاد داد تا یک نفر از ترکیب هیات کم یا به آن اضافه شود. پیشنهاد ما این است که با سابقه قبلی موجود و نامه معاون اول به وزیر وقت، از ترکیب فعلی به شرط حضور نماینده وزارت کار استفاده شود.

دستور کار دوم: ضرورت اصلاح دستورالعمل جامع تهیه صورت حساب بدهی کارفرمایان و حساب جاری کارگاه‌ها ابلاغی در شش ماهه دوم سال ۱۴۰۲ و شش ماهه اول سال ۱۴۰۳ (۱۴۰۳/۱۱۷۲/۱۴۰۳ مورخ ۱۴۰۳/۰۲/۱۷) برای شرکت های مهندسیین مشاور.

در ادامه، جلسه وارد دستور کار دوم یعنی ضرورت اصلاح دستورالعمل جامع تهیه صورت حساب بدهی کارفرمایان و حساب جاری کارگاه‌ها (ابلاغی در شش ماهه دوم سال ۱۴۰۲ و شش ماهه اول سال ۱۴۰۳) برای شرکت‌های مهندسیین مشاور شد.

لبافی، رئیس دبیرخانه شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی استان در این باره خاطرنشان کرد: اختلافی در ارتباط با قرارداد مهندسیین مشاور در خصوص دوره قرارداد وجود دارد. قرارداد مهندسیین مشاور دوره‌ای بوده و فعالان این حوزه تقاضا دارند پرداخت‌ها نیز بر اساس این دوره‌ها باشد. این موضوع سال گذشته مورد پیگیری و حل و فصل قرار گرفت ولی در سال جاری مجدداً طرح شده است.

وی افزود: مهندسیین مشاور تاکید دارند که با دستورالعمل سازمان تامین اجتماعی، پرداخت مضاعفی در زمینه حق بیمه دارند. این در حالی است که ماده ۱۳ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور، دستگاه‌های اجرایی طرف قرارداد با مهندسیین مشاور را مکلف کرده است تا حق بیمه را در صورت عدم پرداخت مشاور پرداخت کنند؛ در غیر این صورت علاوه بر حق بیمه، جریمه نیز بایستی پرداخت نمایند.

سپس «عباس غیب‌دوست»، رئیس هیات مدیره انجمن مهندسان مشاور خراسان رضوی در این خصوص اظهار کرد: در سال گذشته چندین جلسه در خصوص دستورالعمل داخلی سازمان تامین اجتماعی در شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی استان برگزار شد و مصوبات خوبی نیز حاصل گردید. این مصوبات در ابتدا اجرایی نشد؛ اما با پیگیری‌ها از طریق سازمان بازرسی، برخی توافقات با اداره کل تامین اجتماعی استان صورت گرفت؛ اما این دستورالعمل به صورت نصفه و نیمه متوقف شد و تا حدی مشکل تنها برخی شرکت‌ها حل شد.

وی ادامه داد: دستورالعمل سال گذشته درباره گردش حساب شرکت‌های مهندسی مشاور تا پایان سال ۱۴۰۰ بود و دستورالعمل سال جاری نیز همان دستورالعمل قبلی اما تا پایان سال ۱۴۰۲ است. بر اساس این دستورالعمل، گردش حساب لیست‌های کلی دفتر مرکزی شرکت‌های مهندسی مشاور از ابتدای سال ۱۴۰۲ تا انتهای آن با لحاظ کلیه پرداختی‌های دوره از تاریخ ۱ اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۲ تا ۳۱ فروردین‌ماه سال جاری به جز واریزی‌های مستند بر مبنای احتساب سوابق، ماده ۶۶ قانون تامین اجتماعی، جرائم، حق‌الاجرا و ۴ درصد حق بیمه مشاغل سخت و زیان‌آور به کارفرما ابلاغ واقعی شود.

رئیس هیات مدیره انجمن مهندسان مشاور استان اضافه کرد: در گردش حساب باید مشخص گردد که در یک سال مهندس مشاور چه مقدار لیست بیمه رد کرده و چه میزان حق بیمه از محل پیمان‌های وی پرداخت شده است و با بالانس کردن این دو عدد، اگر لیست ارائه شده بیشتر از محل پیمان‌ها بود، این مابه‌التفاوت وصول گردد؛ درحالی که مهندسی مشاور مشمول ماده ۳۸ و ۴۱ قانون تامین اجتماعی هستند و حق بیمه‌ها از محل قرارداد این افراد پرداخت می‌شود، در قبال آن نیز لیست بیمه رد می‌شود و اگر قراری بر کنترل وجود دارد، باید در دوره پیمان باشد و نه به صورت سالانه. غیب‌دوست گفت: این دستورالعمل با «ماده ۱۳ قانون تجارت»، «مواد ۱۳، ۱۴، ۱۵ و ۱۷ آیین‌نامه نحوه تسلیم صورت مزد، میزان و نحوه پرداخت حق بیمه کارکنان شاغل در طرح‌های عمرانی»، «مواد ۴۲، ۴۳ و ۴۴ قانون تامین اجتماعی»، «ماده ۱۳ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور»، «ماده ۳۹ تامین اجتماعی» و... مغایرت دارد.

وی ادامه داد: در مواد ۱۳، ۱۴، ۱۵ و ۱۷ آیین‌نامه نحوه تسلیم صورت مزد، میزان و نحوه پرداخت حق بیمه کارکنان شاغل در طرح‌های عمرانی گفته شده است که حق بیمه قراردادهای عمرانی به صورت مقطوع و توسط کارفرمایان از محل اعتبار طرح و صورت وضعیت مهندسی مشاور پرداخت می‌شود و در قبال آن نیز مهندسی مشاور موظفند لیست بیمه خود را در طول قراردادشان ارائه کنند.

رئیس هیات مدیره انجمن مهندسان مشاور استان تصریح کرد: در ماده ۱۳ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور، صراحتاً آمده است که کلیه دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون که طرف قرارداد با مهندسی مشاور می‌باشند، مکلفند حق بیمه هر صورت وضعیت را ظرف مدت دو ماه پس از دریافت صورت وضعیت پرداخت کنند و در ادامه گفته شده است که اگر پرداخت نکنند، پرداخت اصل حق بیمه و جریمه با کارفرما است.

غیب دوست اضافه کرد: در تبصره یک الحاقی به ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی فرصت یکساله جهت پرداخت حق بیمه کارکنان شاغل در اجرای قرارداد مهندسین مشاور و پیمانکاران از پایان خاتمه آن به کارفرمایان داده شده است. بنابراین بر اساس این ماده چنانچه حق بیمه کارکنان قراردادی تا یک سال پس از خاتمه قرارداد پرداخت نشده باشد، می بایست وصول گردد و به تبع آن در لیست های بیمه رد شده در طول دوره قرارداد محاسبه شود. بنابراین عدم لحاظ حق بیمه های پرداختی در سنوات بعدی که مربوط به زمان اجرای قرارداد می باشد، مغایر این بند قانون است. نکته اینکه ما امکان رد کردن لیست تفکیکی را نداریم چون پروژه های مختلفی همزمان در حال اجرا است.

ضرورت پرداخت به موقع حق بیمه از سوی واگذارنده پروژه به مهندسین مشاور

ساداتی، معاون منابع اداره کل تامین اجتماعی خراسان رضوی نیز در این باره عنوان کرد: اگر واگذارنده پروژه حق بیمه را به موقع پرداخت کند، مهندسین مشاور و پیمانکاران دیگر مشکلی در این زمینه نخواهند داشت. در سال گذشته از مهندسین مشاور تقاضا کردیم لیست های خود را مانند دیگر پیمانکاران تفکیکی ارائه کنند و اگر این اتفاق بیفتد، تمام مشکلات حل خواهد شد.

لبافی، رئیس دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان در جمع بندی دستور کار دوم خاطرنشان کرد: طبق ماده ۱۳ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور، دستگاه های اجرایی طرف قرارداد با مهندسین مشاور، مکلف به پرداخت حق بیمه هستند؛ در غیر این صورت علاوه بر حق بیمه، جریمه نیز پرداخت خواهند کرد و بر این اساس بر اجرای این ماده در شورای گفت و گو تاکید می شود و تا زمان صدور رأی هیات عمومی دیوان عدالت اداری در این خصوص طی سال جاری مطابق سال قبل عمل گردد.

پیشنهادهای و تصمیمات

شرح دستور کار اول: پیشنهاد اصلاح ماده ۴۳ اصلاحی ۱۳۹۰ و ۴۴ قانون تامین اجتماعی اصلاحی ۱۳۷۶ پیرامون ترکیب اعضا هیات های بدوی و تجدیدنظر تشخیص مطالبات سازمان تامین اجتماعی از نظر تعداد و توازن در ترکیب.

حسب مکاتبه شماره ۱۴۰۳/۱۵۰۷/ص مورخ ۱۴۰۳/۰۴/۳۱ دبیرخانه شورای گفت و گو به تعدادی از تشکل های بخش خصوصی استان پیرامون ماده ۴۴ قانون تامین اجتماعی اصلاحی ۱۳۷۶/۷/۲۷ با موضوع هیات های تجدیدنظر تشخیص مطالبات در مراکز استانها در خصوص پیشنهادات اصلاحی برای تعداد و ترتیب توازن در ترکیب هیات های تجدیدنظر تشخیص مطالبات سازمان تامین اجتماعی و نفی اصل بی طرفی هیات تجدیدنظر تامین اجتماعی استعلام و نظرات اخذ گردید.

کمیسیون کار و تامین اجتماعی اتاق بازرگانی طی مکاتبه شماره ۱۴۰۳/۲۰۵۱/د مورخ ۱۴۰۳/۰۵/۰۹ اعلام داشت بر اساس اقتضاعات حقوقی عمومی رسیدگی به اعتراضات کارفرمایان نسبت به مطالبه حق بیمه تعیین شده از طرف سازمان تامین اجتماعی و به صورت کلی اختلاف کارفرما و سازمان مذکور در این رابطه در دادگاه های عمومی رسیدگی نمی شود بلکه قانون گذار در ماده ۴۲ قانون تامین اجتماعی با تسلیم اعتراض مرجعی خاص با عنوان هیات های تشخیص، مطالبات را تعیین نموده است. این موضوع از سنوات قبل در زمره مطالبات جامعه کارفرمایی کشور بوده لذا در شصت و پنجمین نشست شورای گفتگو دولت و بخش

خصوصی در تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۱ مطرح و بر اساس نامه شماره ۱۰/۱/۹۶۹/ص مورخ ۱۳۹۹/۲/۲۰ ریاست وقت اتاق ایران به عنوان معاون اول ریاست جمهوری و در حاشی نامه ارسالی به وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی با توجه به اینکه خواسته درستی است دستور به اقدام گردیده است.

انجمن مدیران صنایع استان نیز طی مکاتبه شماره ۴۰۳۳۶۴ مورخ ۱۴۰۳/۰۵/۱۰ بیان نمود ترکیب و عدم توازن در اعضای هیات های بدوی و تجدیدنظر تشخیص مطالبات تامین اجتماعی مشکلاتی را برای کارفرمایان ایجاد نموده است از جمله اینکه عمده نمایندگان در هیات بدوی و تجدیدنظر نماینده سازمان تامین اجتماعی می باشند لذا برای مستقل و بی طرف بودن هیات های تشخیص باید تمهیداتی اتخاذ نمود.

مطابق ماده ۴۳ قانون تامین اجتماعی [اصلاحی ۱۳۹۰/۰۴/۰۸] هیاتهای بدوی تشخیص مطالبات سازمان از افراد زیر تشکیل می گردند:

- ۱- نماینده وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی که ریاست هیأت را به عهده خواهد داشت.
- ۲- یک نفر به عنوان نماینده کارفرما به انتخاب اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران در مورد بازرگانان و صاحبان صنایع یا یک نفر نماینده صنف مربوط به معرفی اتاق اصناف در مورد افراد صنفی و صاحبان حرف و مشاغل آزاد.
- ۳- یک نفر به انتخاب شورای عالی تأمین اجتماعی.
- ۴- نماینده کارگران .

در این هیات ها روسای شعبه تامین اجتماعی و روسای درآمد شعب به عنوان نمایندگان وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و شورای عالی بیمه حضور دارند بدین ترتیب اغلب اعضا متعلق به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمان تامین اجتماعی می باشند. تعداد اعضای هیات نیز زوج است و رسیدن به رای اکثریت در مواقعی غیرممکن می باشد لذا پیشنهاد می گردد تعداد اعضای هیات از چهار نفر به پنج نفر افزایش یافته و نماینده کارفرمایان از یک نفر به دو نفر تغییر یابد تا هم جمع نفرات زوج نباشد و هم نماینده کارفرمایان در اقلیت قرار نگیرد. بهتر است نمایندگان کارفرمایان از سوی اتاق بازرگانی، کانون عالی انجمن های صنفی کارفرمایی ایران، اتاق تعاون و یا یکی از تشکل های کارفرمایی معرفی شوند.

همچنین مطابق ماده ۴۴ قانون تامین اجتماعی [اصلاحی ۱۳۷۶/۷/۲۷] هیاتهای تجدید نظر تشخیص مطالبات در مراکز استانها با شرکت افراد زیر تشکیل می شود:

- ۱- نماینده وزارت رفاه اجتماعی که ریاست هیئت را به عهده خواهد داشت.
  - ۲- یک نفر از قضات دادگستری بانتهاب وزارت دادگستری.
  - ۳- یک نفر به انتخاب شورای عالی تأمین اجتماعی.
  - ۴- نماینده سازمان بانتهاب رئیس هیئت مدیره و مدیرعامل سازمان.
  - ۵- یک نفر به عنوان نماینده کارفرما به انتخاب اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران در مورد بازرگانان و صاحبان صنایع یا یک نفر نماینده اتاق اصناف در مورد افراد صنفی و صاحبان حرف و مشاغل آزاد. آراء هیئت تجدیدنظر قطعی و لازم الاجراست.
- تبصره : هیئت های بدوی و تجدیدنظر تاریخ رسیدگی را به کارفرما ابلاغ خواهند کرد و حضور کارفرما برای ادای توضیحات بلامانع است.

مشکل اساسی هیات تجدیدنظر نیز این است که از پنج نفر عضو سه نفر دست اندرکاران سازمان تامین اجتماعی می باشند و از طرفی وزیر محترم تعاون کار و رفاه اجتماعی اختیارات تعیین نماینده وزارتخانه در هیات ها به عنوان رییس جلسه به مدیرعامل تامین اجتماعی تفویض نموده و این موضوع باعث شده تا نماینده وزارتخانه و رییس هیات نیز از کارشناسان و مسئولان تامین

اجتماعی انتخاب شوند و توازن تصمیم گیری و صدور آرائی با ابهام مواجه گردد. لذا با عنایت به آنچه در صورت جلسه آمده است مقرر شد:

پیشنهادات دستور کار اول:

• پیرامون مواد ۴۳ و ۴۴ اصلاحی قانون تامین اجتماعی مربوط به ترکیب اعضای هیات های بدوی و تجدیدنظر تشخیص مطالبات سازمان تامین اجتماعی با عنایت به توضیحات فوق هر چند مندرجات نامه شماره ۱۷۶۰۸ مورخ ۱۳۹۹/۰۲/۲۷ دفتر معاون اول وقت رییس جمهور نشان می دهد به موجب درخواست صورت گرفته توسط رییس محترم وقت اتاق ایران و موافقت معاون محترم رییس جمهور مقرر بوده است تا انتخاب و معرفی نماینده وزارتخانه در هیات های بدوی و تجدید نظر مطالبات تامین اجتماعی از مراجعی غیر از سازمان تامین اجتماعی باشد و لیکن وزارتخانه با تفویض اختیار معرفی اعضاء به مدیرعامل تامین اجتماعی عملاً موجبات این عدم توازن را ایجاد نموده است، در هر شکل مقرر شد ضمن طرح در شورا:

- ۱- با هدف برقراری توازن در رسیدگی ها و رفع ابهامات موجود و اجرای قانون، وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی ضمن منتفی نمودن تفویض اختیار معرفی نماینده وزارتخانه در هیات های مطالبات تامین اجتماعی از مدیرعامل، معرفی نماینده وزارتخانه در این هیات ها غیر از سازمان تامین اجتماعی تعیین و معرفی نمایند.
- ۲- نظر به اینکه حسب تکالیف برنامه هفتم توسعه مقرر گردیده است، مرکز دادرسی مالیاتی و بیمه ای به طور مجزا از سازمان تامین اجتماعی و امور مالیاتی در سال اول برنامه ایجاد شود. مقرر گردید به لحاظ اهمیت موضوع صدور آیین نامه دادرسی بیمه ای و مالیاتی، با کمک نمایندگان استان، پیگیری گردد.

شرح دستور کار دوم: ضرورت اصلاح دستورالعمل جامع تهیه صورت حساب بدهی کارفرمایان و حساب جاری کارگاه ها ابلاغی در شش ماهه دوم سال ۱۴۰۲ و شش ماهه اول سال ۱۴۰۳ (۱۴۰۳/۱۱/۲۲) مورخ ۱۴۰۳/۰۲/۱۷ برای شرکت های مهندسی مشاور.

در یکصد و هفتمین جلسه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی مورخ ۱۴۰۲/۷/۲۰ مشکلات ناشی از دستورالعمل ۱۰۰۰/۱۴۰۲/۱۴۲۶ مورخ ۱۴۰۲/۰۲/۱۷ اداره کل تامین اجتماعی پیرامون مبنای محاسبه جریمه اولیه تاخیر و تادیه مورد مطالبه در گردش حساب مشاورین مورد بررسی قرار گرفت پس از ارائه توضیحات نمایندگان انجمن صنفی مهندسان مشاور خراسان رضوی و اداره کل تامین اجتماعی خراسان رضوی مقرر گردید مغایرت های دستورالعمل جهت اصلاح به مرکز اعلام گردد و لی مجدداً در سال ۱۴۰۳ طی مکاتبه شماره ۲۷/۴۸۲ ص مورخ ۱۴۰۳/۰۴/۱۷ شورای گفت و گو و ۱۰/۳۱۶۷۰ مورخ ۱۴۰۳/۰۵/۱۶ انجمن صنفی مهندسان مشاور خراسان رضوی همان مغایرت ها مجدداً در دستورالعمل شماره ۱۰۰۰/۱۴۰۳/۱۱۷۲ مورخ ۱۴۰۳/۰۲/۱۷ اعلام گردید.

مغایرت ها :

۱- اصولاً گردش حساب سالانه در هیچکدام از بخشنامه های سازمان تامین اجتماعی وجود ندارد و در تمامی بخشنامه های سازمان به دوره اجرای قرارداد اشاره شده، از جمله در پارگراف دوم از فصل دوم بخشنامه تنقیح و تلخیص ضوابط بیمه ای

مقاطع کاران به وضوح آمده است" در دوره اجرای قرارداد، مقاطعه کاران موظف به ارائه صورت مزد و حقوق کارکنان و پرداخت حق بیمه مقرر و ارسال قرارداد های منعقد با مقاطعه کاران فرعی و سایر تکالیف مقرر می باشند."

در بند ۲-۶ از فصل دوم همین بخشنامه اشاره شده است "دریافت صورت مزد و حقوق کارکنان شاغل در قراردادهای مقاطعه کاری از تاریخ شروع عملیات اجرایی تا تاریخ اتمام عملیات اجرایی و خاتمه قرارداد با رعایت مهلت مقرر در ماده ۳۹ قانون تامین اجتماعی و تبصره ۶ آئین نامه مربوطه الزامی است."

در ماده ۴-۶ همین بخشنامه، مهلت ۳ ماهه برای دریافت لیست های بیمه قبل از انعقاد قرارداد و بعد از انعقاد قرارداد و ادامه دوره اجرای عملیات پیمان تعیین شده است که این مهلت با تایید مدیر کل قابل تمدید است.

۲- وفق مفاد مواد ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۷ آیین نامه نحوه تسلیم صورت مزد، میزان و نحوه پرداخت حق بیمه کارکنان شاغل در طرح های عمرانی مصوب ۰۸/۱۲/۱۳۶۳ که در ماده های ۱۰ و ۱۱ بخشنامه تنقیح و تلخیص ضوابط بیمه ای هم مجدداً تکرار شده است، حق بیمه قراردادهای عمرانی به صورت مقطوع و توسط کارفرمایان از محل اعتبار طرح و صورت وضعیت مهندسیین مشاور پرداخت می گردد و در قبال آن مهندسیین مشاور موظف هستند که در طول اجرای قرارداد صورت مزد ماهانه پرسنل شاغل در قرارداد را به سازمان تامین اجتماعی ارایه نمایند. بنابراین با توجه به اینکه حق بیمه این گونه قراردادهای مقطوع است و می بایست از محل اعتبار طرح و صورت وضعیت پرداخت گردد و لیست بیمه نیز می بایست در طول دوره اجرای قرارداد به تامین اجتماعی ارایه گردد، لذا نمی توان حق بیمه ای که مربوط به دوره اجرای قرارداد است ولی در سال شمسی بعدی پرداخت می گردد در حساب سال شمسی قبل (زمان اجرای پروژه) لحاظ نمود.

۳- وفق ماده ۱۳ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور مصوب ۱۵/۰۲/۹۸ کلیه دستگاه های موضوع ماده ۲ قانون که طرف قرارداد با مهندسان مشاور می باشند مکلفند حق بیمه هر صورت وضعیت را ظرف مدت ۲ ماه پس از دریافت صورت وضعیت پرداخت کنند. با توجه به این ماده قانونی اولاً پرداخت حق بیمه قراردادهای بر عهده کارفرمایان شرکتهای مهندسیین مشاور است ثانیاً با توجه به ماهیت قراردادهای مهندسیین مشاور (طراحی و نظارت) در ایده آل ترین حالت صورت وضعیت کارهای آنها چندین ماه (حداقل ۳ تا ۴ ماه) بعد از شروع قرارداد و پس از انجام بخشی از مراحل کاری و سپری شدن مدتی از قرارداد قابل ارایه بوده و پس از آن کارفرما ۲ ماه فرصت پرداخت حق بیمه را دارد که بنابراین در ایده آل ترین حالت در پروژه های مهندسیین مشاور حداقل ۵ تا ۶ ماه زمان لازم از شروع قرارداد برای پرداخت حق بیمه است. بنابراین حق بیمه های کارکردهایی که مربوط به ۶ ماهه دوم هر سال است در سال بعد پرداخت می گردد، ضمن اینکه معمولاً به دلیل نبود اعتبار این فاصله بیشتر هم می شود.

۴- وفق ماده ۳۹ تامین اجتماعی کارفرمایان مکلفند لیست بیمه و حق بیمه هر ماه را تا پایان ماه بعد پرداخت نمایند، بنابراین حق بیمه اسفند ماه هر سال عملاً تا پایان فروردین ماه سال بعد پرداخت می گردد، بنابراین نمی توان حق بیمه لیست اسفند ماه هر سال شمسی را که در سال بعد پرداخت می گردد در حق بیمه های سال مربوطه لحاظ نمود.

۵- در ۱۰ سال اخیر بیش از ۹۰ درصد حق الزحمه های مهندسیین مشاور و به تبع آن حق بیمه های قرارداد های طرح های عمرانی با اسناد خزانه پرداخت می گردد و همانطور که مشخص است، زمان دقیقی برای صدور اسناد خزانه وجود ندارد و در اکثر موارد بیش از یکسال زمان می برد، بنابراین چنانچه اسناد خزانه حق بیمه ای که مربوط به کارکرد انجام شده در سال مشخصی است، در سال بعد پرداخت گردد باید در محاسبات حق بیمه سال اجرای قرارداد لحاظ گردد.

۶- در تبصره یک الحاقی به ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی فرصت یکساله جهت پرداخت حق بیمه کارکنان شاغل در اجرای قرارداد مهندسیین مشاور و پیمانکاران از پایان خاتمه آن به کارفرمایان داده شده است. بنابراین بر اساس این ماده چنانچه حق

بیمه کارکنان قراردادی تا یکسال پس از خاتمه قرارداد پرداخت نشده باشد، می بایست وصول گردد و به تبع آن به حساب لیست های بیمه رد شده در طول دوره قرارداد (سنوات گذشته) گذاشته شود. بنابراین عدم لحاظ حق بیمه های پرداختی در سنوات بعدی که مربوط به زمان اجرای قرارداد می باشد مغایر این بند قانون است.

۷- در تمامی پروژه های مورد قرارداد مهندسین مشاور پیشرفت یکسان و مساوی در طول اجرای قرارداد وجود ندارد. بنابراین ممکن است در برخی ماه ها پیشرفت بالا و در برخی ماه ها پیشرفت کمتر و در برخی مقاطع حتی توقف کار صورت پذیرد. در تمامی این حالات معمولاً پرسنل شاغل در قراردادهای خصوصاً قراردادهای مطالعاتی ثابت می باشند و بنابراین حق بیمه قرارداد به کل دوره اجرای پیمان مربوط می باشد و نمی توان حق بیمه سال های مختلف در طول دوره اجرای پیمان را در بدهی لیست ها لحاظ نکرد.

۸- مطابق تمامی مواد قانون و مصوبات تامین اجتماعی از جمله مواد ۳۸ و ۴۱ قانون و مصوبات ۱۲۹، ۱۴۳ و ۲۳۸ شورای عالی تامین اجتماعی و همچنین مواد ۱۰ و ۳۶ بخشنامه تنقیح و تلخیص ضوابط بیمه ای مقاطعه کاران، حق بیمه کارکنان شاغل در قراردادهای عمرانی و غیر عمرانی مهندسین مشاور به صورت اعمال درصد (ضریب) به ناخالص کارکرد قراردادهای محاسبه و اعلام بدهی می شود و لذا اساساً اخذ گردش حساب سالانه و اعلام بدهی مستند به لیست های ماهانه، آن هم بدون توجه به کارکرد کارکنان در قراردادهای مشخص و در یک دوره معین، مغایر با تمامی مواد فوق است.

۹- اعلام بدهی برای شرکت های مهندسین مشاور هم از بابت اخذ گردش حساب سالانه و هم از بابت اعمال ضریب به ناخالص کارکرد قراردادهای (در زمان اخذ مفاصاحساب)، بدون توجه به هم پوشانی این دو موضوع در دوره اجرای قراردادهای، باعث مطالبه حق بیمه مضاعف از شرکت های مهندسین مشاور می شود.

۱۰- مغایرت با نامه شماره ۱۴۰/۹۸۳۲/۲/۴۵۱/۱۴۲ مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۱۵ معاونت محترم قضایی دادستان کل کشور و نامه شماره ۶۰/۲۷۹۴۱۸ مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۱۸ دبیر محترم ستاد تسهیل و رفع موانع تولید کشور که به صراحت رسیدگی و حسابرسی بیش از یکسال را برای شرکت های خصوصی منع نموده است.

۱۱- مغایرت با بندهای ۱ و ۴ تصویب نامه شماره ۵۰۴۳۲ مورخ ۳۱/۰۴/۱۳۹۶ ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی و بند ۱ بخشنامه ابلاغی توسط وزیر محترم تعاون، کار و رفاه اجتماعی با عنوان بسته حمایتی سازمان تامین اجتماعی در رونق تولید به شماره ۲۱۴۲۷ مورخ ۱۱/۰۲/۱۳۹۸ مبنی بر فرصت حداکثر ۶ ماهه سازمان تامین اجتماعی در رسیدگی به لیست های حق بیمه و وصول مابه التفاوت حداکثر یک ساله بازرسی از دفاتر قانونی شرکت ها.

۱۲- مغایرت با ماده ۱۳ قانون تجارت :

در بند (۲-۴-۲) دستورالعمل مذکور، درج شده که گردش حساب لیستهای کلی دفتر مرکزی شرکتهای مهندسین مشاور لغایت ۱۴۰۰/۱۲/۲۹ به صورت دستی اخذ شود. با مذاقه در این بند مشخص می شود که تاریخ شروع اخذ گردش حساب مشخص نیست و سازمان تامین اجتماعی و شعب تابعه آن اقدام به اخذ گردش حساب از سال ۱۴۰۰ به قبل به مدت نامحدود و بعضاً تا ۳۰ سال گذشته می نمایند. طبق ماده ۱۳ قانون تجارت، شرکتهای باید دفاتر و اسناد و مدارک را ۱۰ سال نگهداری نمایند. بنابراین با توجه به اینکه معمولاً اسناد و مدارک بیشتر از ۱۰ سال قبل در شرکت ها وجود ندارد، اخذ گردش حساب بیشتر از ۱۰ سال و بعضاً ۲۰ تا ۳۰ سال و اعلام بدهی مربوط به سنوات گذشته، با این ماده قانونی در تضاد است.

۱۳- مغایرت با مواد ۴۲ و ۴۳ و ۴۴ قانون تامین اجتماعی:

در ماده ۴۲ قانون تامین اجتماعی عنوان شده " در صورتی که کارفرما به میزان حق بیمه و خسارات تاخیر تعیین شده از طرف سازمان معترض باشد می تواند ظرف ۳۰ روز از تاریخ ابلاغ، اعتراض خود را کتبا به سازمان تسلیم نماید. سازمان مکلف

است اعتراض کارفرما را حداکثر تا یک ماه پس از دریافت آن در هیات بدوی تشخیص مطالبات مطرح نماید " علاوه بر آن در مواد ۴۳ و ۴۴ قانون تامین اجتماعی، با تشکیل هیات بدوی و تجدید نظر نسبت به بدهی شرکتها تصمیم گیری خواهد شد. لیکن سازمان تامین اجتماعی با ابلاغ این دستورالعمل حق اعتراض به بدهی اعلامی در هیات های بدوی و تجدید نظر تشخیص مطالبات را به کارفرمایان نمی دهد و با قید مهلت ۴۸ ساعته در اعلام بدهی، در صورت عدم پرداخت، نسبت به صدور اجراییه و مسدود کردن حسابهای شرکتهای مهندسیین مشاور می نماید که مغایرت اساسی با این ماده قانونی دارد.

پیشنهادات دستور کار دوم:

۱. به استناد بندهای ۲-۴-۱ و ۲-۴-۲ و ۳-۴-۲ دستورالعمل شماره ۱۰۰۰/۱۴۰۳/۱۱۷۲ مورخ ۱۴۰۳/۲/۱۷ سازمان تامین اجتماعی کشور و مغایرت با قراردادهای خدمات مشاوره و مواد ۳۸، ۳۹، ۴۱ و ۴۲ قانون تامین اجتماعی، ماده ۱۳ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور مصوب ۹۸/۲/۱۵، مواد ۱۳، ۱۴، ۱۵ و ۱۷ آیین نامه نحوه تسلیم مزد و حق بیمه کارکنان شاغل طرح های عمرانی و مصوبات ۱۲۹، ۱۴۳ و ۲۳۸ شورای عالی تامین اجتماعی و مواد ۱۰، ۱۱ و ۳۶ بخشنامه تنقیح و تلخیص ضوابط بیمه ای مقاطعه کاران موجب دریافت حق بیمه مضاعف می گردد. لذا ضمن طرح در جلسه شورا مقرر گردید:

۱- اداره کل تامین اجتماعی مساعدت نمایند تا صدور رای دیوان عدالت اداری نظیر سنوات گذشته در ارتباط با شرکت های مهندسیین مشاور عمل شود.

۲- اداره کل تامین اجتماعی استان ضمن پی گیری و انعکاس آن به تامین اجتماعی کشور، ترتیبی اتخاذ نماید تا در استان و یا تامین اجتماعی کشور، جلسه ای با حضور معاون بیمه ای سازمان تامین اجتماعی کشور، سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان و نمایندگان انجمن مهندسان مشاور خراسان رضوی برگزار و ضمن استماع مذاکرات مسئولان و بررسی های لازم به منظور زمینه سازی برای اصلاح دستورالعمل فوق الذکر صورت پذیرد.

۳- با توجه به ماده ۱۳ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور مصوب ۹۸/۲/۱۵ مبنی بر اینکه "کلید دستگاه های ماده ۲ این قانون که طرف قرارداد با پیمانکاران، مهندسان مشاور و سازندگان می باشند مکلفند مالیات، عوارض، حق بیمه و بیمه بیکاری مربوط به هر صورت وضعیت را ظرف مدت حداکثر دو ماه پس از دریافت صورت وضعیت پرداخت کنند در غیر این صورت دستگاه مذکور علاوه بر پرداخت اصل مالیات، عوارض، حق بیمه و بیمه بیکاری متعلق، جریمه های مربوط به آن را نیز پرداخت کنند" لذا در قالب مصوبات شورا به کلید دستگاه های اجرایی استان تکلیف شود که طبق این ماده قانونی مالیات، عوارض، حق بیمه و بیمه بیکاری مربوط به صورت وضعیت های مهندسیین مشاور ظرف مدت حداکثر دو ماه از تاریخ دریافت صورت وضعیت پرداخت گردد.